Цана асобнага нумару 15 гр.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 91 (142). Вільня, Субота 10 Сьнежаня 1927 г. Год III

СЯЛЯНСКАЯ НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Вострабрамская 8—1. (Wilno, ul. Ostrobramska 8—1).
Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвят.
Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянетву бяз выкупу!

Падпіска:
на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.
Для заграніцы удвая даражэй.
Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі
ВЫХОДЗЕ Ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Беларускае Аб'яднаньне.

У адным з папярэдніх нумароў у перадавым артыкуле „Першы крок“, „Сял. Ніва“ першая выступіла з ініцыятывай аб аб'яднаньні Беларусаў пры выбарах у Сойм і Сэнат. Гэтая ініцыятыва была вельмі спагадна спаткана беларускім грамадзянствам; асабліва працоўныя гушчы вёскі і места прыхільна адклікнуліся на гэта. Сялянства і работнікі разумеюць добра, што толькі ідучы адным супольным беларускім фронтам можна перамагчы пры выбарах у Сойм і Сэнат. Беларусы не павінны пры выбарах выстаўляць шмат сьпіскаў, а толькі адзін беларускі сьпісак, абыймаючы найздальнейшых, найлепшых і ідэйных барацьбітоў на ніве беларускага адраджэньня і поўнага сацыяльнага вызваленьня працоўных гушчаў.

Як вёска і места наагул, так і беларускія палітычныя партыі і арганізацыі спагадна спаткалі думку аб беларускім аб'яднаньні на выбары. У сувязі з гэтым між апошнімі вяліся перагаворы з мэтай стварэньня адзінага Беларускага Выбарнага Камітэту. Гэтыя перагаворы дня 7 сьнежаня с. г. закончыліся пасьпехамі; у гэтым дню заснаваны Беларускі Цэнтральны Аб'яднаны Выбарны Камітэт, у склад якога ўвайшлі прадстаўнікі беларускіх партыяў: Беларускага Сялянскага Саюзу, Беларускай Хрысьціянска-Дэмакратычнай Партыі, Беларускага Праваслаўнага Аб'яднаньня і прадстаўнікі грамадзянства згуртаванага каля Віленскага Беларускага Нацыянальнага Камітэту і б. Беларускага Пасольскага Клюбу. Факт заснаваньня беларускага аб'яднаньня на выбары сьведчыць аб тым, што беларускія партыі і арганізацыі стаяць вышэй сваіх вузка-партыйных інтарэсаў, што яны ставяць інтарэсы Беларускага Народу на чало сваей працы і змаганьня. Факт гэты можам толькі прывітаць.

Перагаворы і прэсавыя артыкулы ў справе беларускага аб'яднаньня выявілі сапраўднае аблічча беларускіх часопісаў. У той час, калі сапраўды беларускія арганізацыі і часопісі спагадна спаткалі думку аб аб'яднаньні, беларуская часопісь „Праца“ і „Правы Працы“ з шалёным імпэтам накінулася на ініцыятараў думкі беларускага аб'яднаньня, сілячыся чарніць іх, не падаючы абсалютна ніякіх фактаў. Закіды бяз паданьня фактаў не патрабуюць ніякіх запярэчаньняў, бо самі сабой адпадаюць. Аднак сам факт безпадстаўнай грызьні з боку „Працы“ і „Праваў Працы“ ў той час, калі Беларусам трэба аб'яднацца, сьведчыць аб злой волі тых асоб, што супрацоўнічаюць у тэй газэце. Цяпер, больш як калі, стала ясным, што „Праца“ зьяўляецца толькі дэмагогіяй і баламутствам працоўных масаў. Цяпер, таксама яшчэ раз выявілася,

Грамадзяне Беларусы! Сяляне і Работнікі!

Закончылася істнаваньне Польскага Сойму, у якім першы раз прыймалі чынны ўдзел і прадстаўнікі Беларускага Народу.

У цяжкіх варунках працякла іх пяцёхгадовая праца. Усе польскія партыі, ня выключаючы нават і польскай лявіцы, як напрыклад: Вызваленьне, Польская Партыя Сацыялістычная, рожныя польскія хлопскія партыі і інш., ворожа адносіліся да ўсякіх праяваў Беларускага Нацыянальнага руху. Галасамі гэтай большасьці душыліся кожнае змаганьне беларускіх прадстаўнікоў за абарону правоў Беларускага Народу, што рабіла немагчымым творчую ўстаноўчую працу на карысьць беларускага працоўнага народу, змаганьня за яго свабоду, за яго нацыянальную асьвету, за адраджэньне і сацыяльнае вызваленьне. Замест гэтага, пры помачы ўсіх польскіх партыяў, праводзіліся законы аб асадніцтве і крэдыты на паляніззацыю нашага краю. Для беларускіх прадстаўнікоў у Сойме, якія прайшлі па сьпіску блёку нацыянальных меншасьцяў № 16, аставалася толькі: з аднаго боку дэманстраваць перад Соймам і перад усім сьветам аб гэтых адносінах польскай нацыянальнай большасьці і польскіх урадаў да Беларускага Народу, а з другога—пашыраць нацыянальную і палітычную сьведамасьць і гэтакай дарогай вясьці барацьбу за лепшую будучыну свайго народу. Ня лёгкая гэта была барацьба.

Але-ж гэтая барацьба, хоць і не прынясла адразу палёгкі ў цяжкай гаротнай долі нашага працоўнага народу, аднак падгатавала грунт для далейшага змаганьня за правы і інтарэсы Беларускага Народу. Усе мы бачым, як пашырыўся беларускі рух і беларуская сьведамасьць за гэтыя пяць гадоў, і тут мы ня можам не адзначыць, што ў большай сваей часьці гэта ёсьць праца тых пасолў, якіх выслаў Беларускі Народ у Польскі Сойм, якія не шкадавалі ні сваіх сілаў, ні сродкаў, ні нават свайго жыцьця ў гэтай барацьбе.

Зьбліжаюцца новыя выбары ў новы Польскі Сойм і Сэнат. Падыходзіць пара, калі Беларусы павінны на практыцы выявіць сваю нацыянальную сьведамасьць—ізноў паслаць на соймавую працу лепшых прадстаўнікоў свайго Народу,— для далейшай абароны сваіх нацыянальных і сацыяльных правоў. Трэба напружыць усе сілы, каб такія паслы-прадстаўнікі—прайшлі ў Сойм і Сэнат у найбольшай колькасьці. Трэба аб'еднаньня ўсіх беларускіх сілаў!

У мэце гэтага аб'еднаньня, у Вільні стварыўся Беларускі Цэнтральны Аб'еднаны Выбарны Камітэт, у які ўжо ўвайшлі прадстаўнікі беларускіх партыяў: Беларускага Сялянскага Саюзу, Беларускай Хрысьціянска-Дэмакратычнай Партыі, Праваслаўна-Беларускага Дэмакратычнага Аб'еднаньня і грамадзянства згуртаванага каля Віленскага Беларускага Нацыянальнага Камітэту і б. Беларускага Пасольскага Клюбу.

Камітэт мае на сваёй мэце арганізацыйнай працай дапамагчы Беларускаму Народу правясьці ў Сойм і Сэнат найздальнейшых прадстаўнікоў, якія будуць шчыра змагацца за нацыянальныя і сацыяльныя правы Беларускага Народу,—за правы нашага працоўнага сялянства, работніцтва, за зямлю беларускаму сялянству бяз выкупу, за палітычную, грамадзкую і рэлігійную свабоду Беларускага Народу, за яго нацыянальную школу і самаўрады.

Камітэт ужо прыступіў да сваей арганізацыйнай працы.

Беларусь для Беларусаў!

Усе Беларусы аб'еднайцеся каля адзінага свайго Беларускага Цэнтральнага Аб'еднанага Выбарнага Камітэту!

Усіх, хто любіць сваю Бацькаўшчыну, хто верыць у яе сьветлую будучыну, хто змагаецца за яе нацыянальнае і сацыяльнае адраджэньне,— усіх заклікаем да працы з Камітэтам!

Вільня, дня 7 сьнежаня 1927 г.

Бел. Цэнтр. Аб'еднаны Выбарны Камітэт: Ф. Ярэміч, В. Багдановіч, Я. Пазьняк, Б. Рагуля, Ю. Сабалеўскі, П. Каруза, А. Стэповіч, І. Куніцкі і Л. Голад.

Адрэс Камітэту: Вільня, Вострабрамская 8, кв. 1.

Да усіх Беларусаў!

Ня кожнаму можа ведама, як цяжка здабыць вышэйшую асьвету сынам нашае беларускае вёскі па прычыне сялянскай нашай беднасьці. Але кожны добра ведае, што беларускае адраджэньне патрабуе шмат інтэлігенцкіх кваліфікованых сілаў. Сілы гэтыя растуць па меры атрымліваньня нашаю моладзьдзю высокае асьветы, як на Бацькаўшчыне, так і за яе межамі.

Мы — беларуская, студэнская моладзь, згуртаваная ў свой Беларускі Студэнскі Саюз Віленскага Унівэрсытэту імя Стэфана Баторага, ня маючы ніякага падтрыманьня прабіваем сабе шлях да навукі толькі сваімі ўласнымі сіламі, ды натугамі нашых бедных бацькоў жыхароў вёскі.

Каб мець магчымасьць утрымаць на гэтым шляху сваіх зусім незаможных калегаў-студэнтаў, якія мусяць дайсьці да пастаўленае перад сабою мэты, сярод нас паўстала думка зьвярнуцца да ўсіх сьвядомых Беларусаў і спачуваючага нам грамадзянства іншай нацыянальнасьці з заклікам прылучыцца да грамадзкага падтрыманьня нас пасільнаю матэр'яльнаю падмогаю, якая палегчыць нашае жаданьне азброіцца ведаю, гэтак патрэбнаю нам для будучае творчае працы на славу і карысьць Нашага Народу!

Ахвяраваныя падмогі просім перасылаць па адрэсу: Wilno, Białoruski Związek Akademicki ul. Św. Anny № 2.

Старшыня Саюзу (—) Т. Куніцкі.
Сэкрэтар (—) С. Станкевіч.

Іншыя газэты просім перадрукаваць.

хто стаіць за правы сялянства і ўсяго працоўнага Беларускага Народу. Усе тыя партыі і арганізацыі, што стварылі аб'яднаны выбарны камітэт далі доказы сваей аддана́й працы і змаганьня за Ідэалы Беларускага Народу. Беларускае сялянства і работнікі бачаць гэта і патрапяць разабрацца ў тым, за кім імісьці і дзе чакаць вызваленьня. Каб праца аб'яднанага выбарнага камітэту прынясла найлепшыя рэзультаты, патрэбна, каб увесь наш народ пайшоў яму на спатканьне; выставіў сваіх найлепшых сыноў і паслаў іх у Сойм і Сэнат для змаганьня за правы працоўных гушчаў Беларускага Народу.

Дык у добры час да працы!

ВОКАМ ПА СЬВЕЦЕ.

XIII.

У часе сьятовае вайны, у якой шмат хто з нас брау удзел, гаварылася (і нават верылася), што пасьля вайны, у якой бязумоўна будзе пабіта Нямеччына, як галоўны дзейнік, які выклікаў сьвятовы пажар, ужо будзе чалавецтва забясьпечана ад ваеннага забойства і руіны. Аднак-жа пасьля, калі спынілася вайна і „запанаваў спакой“, дык адразу стала ясна, што вайна, як гэтакая не адхіляна, яе страшэнная абліčча павісла над зямлёю. Дзяржавы, усяго сьвету на перасьпех адна перад другою, пачалі ізноў вытвараць ваенныя прылады і што раз, дык болей і даскаНальней.

Творачы спакой дзяржавы нават адразу падумалі і аб забясьпечаннасьці ад вайны на будучыну. Дзеля гэтага вось і была створана Ліга Нацыяў, — Саюз усіх дзяржаўных народаў. У гэтую Лігу, увайшлі амаль-што ўсе дзяржавы, апрача Савецкай Расеі ды Амэрыканскіх Злучаных Штатаў. Нямеччыну тагды не прынялі. Аднак-жа хутка выясьнілася, што гэтая Ліга ніякае ролі ня можа адыграць... Выясьнілася, што Ліга ня можа забясьпечыць чалавецтва ад вайны. Не гледзячы на гэта — Ліга распачала „працу“ а ў выніку гэтакай распачала прапаганду міратворства. Як рэзультат „працы“ Лігі Нацыяў адбылася вашынгтонская канфэрэнцыя дзе вяліся гутаркі аб разаружэньні... І наагул, увесь час, словалітня аб гэтым без перастанку ідзе ды ідзе. Дайшло да таго, што арганізавалася камісія па падгатоўцы агульнай канфэрэнцыі аб разаружэньні. І калі глядзець з боку на ўсю гэтую працу, дык здаецца, што ўрады ўсіх дзяржаваў і сур'ёзна нешта хочуць зрабіць канкрэтнае для забясьпячэньня ад крывавай бойні. Толькі вось некалькі дзён таму назад стала ясна, што ўсе тыя, якія „стараюцца“ аб тым, каб забясьпечыць сьвет ад вайны, робяць гэта абсалютна без ніякага шчырага жаданьня. У чым-жа справа?

На гэтае пытаньне адкажам гэтак: Усе дзяржавы, якія нібы-та імкнуцца да агульнага разаружэньня, па сутнасьці справы, кожная імкнецца да таго, каб разаружыць іншую, захаваўшы сваё уваaружэньне ў поўным парадку, што дало-б мець перавагу ў сілах над другімі дзяржавамі. Праўда, ува ўсіх гэтых „працах“ ня брала ўдзелу Савецкая дзяржава. Дык усе дзяржавы мелі прычыну ўстрымвацца ад разаружэньня, гаворачы, што калі мы разаружымся, дык бальшавікі нас зараз-жа паняволяць.

Дзеля гэтага самага пробавалі зьвяртацца да бальшавікоў, каб і яны прынялі ўдзел у гутарках. Бальшавікі доўга адгаварваліся, але-ж нарэшце згадзіліся на прапанову іншых дзяржаваў і гэтакім парадкам паслалі „шыкарную“ дэлегацыю ў Жэнэву на чарговае паседжаньне падгатаваўчай камісіі па склікаНьню агульнае канфэрэнцыі для разаружэньня.

Увесь сьвет проста з нейкай нязвычайнай нецярплівасьцю чакаў... чакаў нейкай нязвычайнасьці ад бальшавіцкае дэлегацыі, чакалі ўсе сэнсацыі думаючы, што бальшавікі ўсё-ж такі пакажуць нейкую штуку. І праўда — паказалі!...

На першым паседжаньні старшыня бальшавіцкай дэлегацыі таварыш Літвінаў запрапанаваў узяць пад развагу камісіі наступныя 12 пунктаў:

1. Распусьціць усіх салдатаў і забараніць мабілізацыі.
2. Зьніштожыць усякае аружжа, амуніцыі (прылады) сродкі хімічнай вайны (газы) і г. д.
3. Зьніштожыць усе ваенныя караблі і паветраныя флёты.
4. Спыніць ваеннае навучаньне ўва ўсіх галінах і скасаваць вайсковую службу.
5. Забараніць тварыць апалчэньне.
6. Зьніштожыць (збурыць) крэпасьці.
7. Ліквідаваць вайсковую прамысловасьць (фабрыкі, якія выpабляюць вайсковыя прылады).
8. Скасаваць ваенныя бюджэты (асыгноўку грошай на вайсковыя справы).
9. Ліквідаваць ваенныя міністэрствы і гэнэральныя штабы.
10. Забараніць мілітарыстычную прапаганду.
11. Забараніць патэнтаваць ваенныя адкрыцьці (выналазкі).
12. Нарушэньне якога-колечы з гэтых пунктаў, лічыць, як дзяржаўны праступак.

Карацей кажучы, згодна гэтае прапазыцыі ўсе дзяржавы, якія ёсьць на зямлі: павінны ў працягу году, а найдалей чатырох гадоў—распусьціць свае арміі, зьнішчыць усе вайсковыя прылады і фабрыкі, якія іх вытвараюць і наагул усё тое, што мае сувязь з ваеншчынаю. Зьнішчыць крэпасьці, вайсковыя караблі і вайсковы паветраны флёт і г. д.

Вось тут то і выявілася праўда. Усе прысутныя на нейкі час проста такі страцілі ўсякую магчымасьць рэагаваць. А ангельскі прадстаўнік, як толькі пачуў, што справа ідзе аб зьніштажэньні ваеннага флёту і крэпасьцяў, дык проста страціў прытомнасьць—астаўбянеў. Адным словам, стварылася такое ўражэньне, быццам Літвінаў усім прысутным, як належыцца, „заехаў“ па цем'і. Гэтая прапанова ўсіх прысутных, проста такі спараліжавала. Старшыня камісіі абвясьціў перарыў паседжаньня.

Здаецца, што можа быць прасьцей?!... Усе хочуць разаружыцца... Ёсьць прапанова, дык чаму-ж яе ня прыняць?!... Аднак-жа сталася так, што вышэй паданую прапанову Літвінава—адкінулі. І толькі з буржуазнай далікатнасьці, як пішуць буржуазныя газэты, каб, так сказаць, не абразіць, ня скрыўдзіць бальшавіцкую дэлегацыю, адлажылі іх прапанову да наступнага паседжаньня камісіі, якое мае адбыцца, прыблізна ў сакавіку наступнага году. Быццам на наступным паседжаньні абгавораць і разгледзяць бальшавіцкую прапанову падрабязьней.

Робячы падрахунак усей працы міжнароднай камісіі па разаружэньні і прытачыўшы апошнія падзеі ў яе працы, можна сьмела сказаць, што буржуазныя ўрады—аскандаліліся. Пасьля гэтага стала ясна, што ніхто ня хоча разаружыцца!... Як-бы не тлумачыліся розныя ўрады і газэты—факт на відавіску: канкрэтную прапанову адкінулі...

Прычынай гэтага шмат хто лічыць, што бальшавікі ўнясьлі такую прапанову толькі дзеля таго, каб аскандаліць буржуазных палітыкаў. Што быццам самі бальшавікі ні ў якім выпадку не згадзіліся-б зьніштожыць свае вайсковыя прылады і распусьціць чырвоную армію. Можа гэта і праўда, аднак-жа цяпер справа прыняла зусім іншы выгляд. Кожнаму стане ясна, што бальшавікі, дзякуючы сваей радыкальнай прапанове, сьцягнулі маску з тых, хто пад заслонаю міратворства, гатаваў новае чалавекабойства. І як аказалася, дык гэтакімі чалавекабойчымі „міратворцамі“ зьяўляюцца ўсе ўрады ўсіх дзяржаваў на сьвеце.

Канчаючы наш агляд мы хацелі-б зьвярнуць увагу толькі на тое, што, як паказала здарэньне, дык у людзей, якія зьяўляюцца кіраўнікамі і вырашыцелямі лёсаў сваіх народаў—у самай прыродзе і натуры—знаходзіцца пачуцьцё да зьніштажэньня іншых народаў, да панаваньня над іншымі. Гэтае здарэньне паказала, што ніхто з ні з кім ня хоча лічыцца. Што кожны імкнецца да таго, каб ён толькі жыў, а пры гэтым усякімі спосабамі стараецца зжыць са сьвету іншых.

Зыркі.

З жыцьця Польшчы.

„Уся Польшча і ўся Літва ў Жэнэве“.

Прэм'ер Пілсудскі 7-га сьнежаня выехаў у Жэнэву, для ўчасьця ў сэсіі Рады Лігі Нацыяў. Яшчэ раней туды-ж выехаў і прэм'ер Літвы Вальдэмарас.

Паездка абодвых прэм'ераў выклікана „польска-літоўскім канфліктам“, які будзе разьбірацца Радаю Лігі Нацыяў.

Сацыялісты ў Лодзі.

Польская Партыя Сацыялістаў пры апошніх выбарах у меставую раду мела вялікі пасьпех. Так, што на старшыню рады выбралі пэпэса. А гэта гавора, што Палякі, калі нават і не эндэкі, дык усё-ж такі патрыёты і шавіністы. Пасьпех пэпэсаў найвыразьнейшы паказчык гэтага.

Стан безрабоцьця ў Польшчы.

Згодна дадзеных дырэкцыі безрабоцьця, у лістападзе г. г. па ўсей Польшчы лічылася 117.253. З гэтага ліку атрымлівала дзяржаўную падмогу і даразныя „засілкі“ 56.348 чалавек. Усіх работнікаў разам з безработнымі, як падае дырэкцыя безрабоцьця, у Польшчы—1.116.234 чалавек, у гэтым ліку 119.230 працаўнікоў умысловае працы.

ЯКУБ КОЛАС. 22)

Сымон Музыка.

Поэма.

(Працяг).

І ёй нават страшна стала—
То напэўна сон ліхі:
Яна ў цёмны вір упала,
Голас чула там глухі.
„Я зраблю цябе русалкай,
Для цябе сьвет прападзе!
Белай кветкаю-купалкай
Будзеш гушкацца ў вадзе“.
Растуліўся вір шырока,
Мільгатнула яго дно,
І згусьціўся мрок глыбокі,
Сьвету, сонца ня відно.
Захапіла дух Ганусі,
„Я тут кінута на зьдзек...
Ой, ратуйце! захлынуся!
Ой, прапала-ж я навек“.
Ноч дзяўчыну агарнула,
Завярцеў яе той вір,
Цяжкім сном яна заснула,
А пасьцель—халодны жвір.
Аж пачула—грае скрыпка,
Скулься музыка плыве.
„Ганна, Ганна! я тут, рыбка!“.
Гэта—ён яе заве:
„Ты ня бойся: я з табою“.
І падаў ён ёй руку;
Ён змагаецца з вадою.
„Сьмела, сьмела йдзі за мною“.
Вось яны ўжо на гаку.
Зьнікла тая небясьпека,
Сьвет адчынены ёй зноў;
Цёмны вір шуміць далёка,
Вір ня выйдзе з берагоў.
А ён зорыць ёй у вочы,
І так добра стала Ганьне—
Быў салодак час спатканьня...
То напэўна сон прарочы.
  Думалася ўсяк дзяўчаці,
Знала яснасьць і смугу.
Заўважала яе маці
Гэты смутак і тугу.
  Ох, дачушка! ты дзіўная;
Ну, ці-ж можна рабіць так?
Выкінь з дум яго, дурная:
Ён—вандроўнік, ён—жабрак,
Сам бяз хлеба, сам бяз хаты,
Мо' разбэсьціўся адзін...
Ты пільнуйся лепш Кандрата:
Гаспадарскі гэта сын.
— Ці-ж я, мама, вам абрыдла,
Ці шкадуеш ты мне хлеба?
Мне сватоў гэтых ня трэба—
Многа ёсьць такога быдла.
— Ой, глядзі, зьмяняеш быка,
Да зьмяняеш на індыка.
Хіба зловіш ветра ў полі?
Вецер ветрам быў і будзе!
Ды што скажуць табе людзі?...
І мне рупіць твая доля!—
  З паміж хлопцаў-кавалераў
Быў адзін такі тут жох,
Што сябе занадта мерыў
І ў хлапцоўскасьць сваю верыў,
І меў рызыкі на трох.
Стаў за Ганнай валачыцца
Хвалька гэты, Дамянік—
На каханкі ён павык,
Абы толькі падражніцца.
Толькі-ж тут не пашанціла,
Як ён лістаў ёй ні слаў,
Як рука вус ні круціла,
Як вачыма ні ўскідаў.
Ён з сябрамі закладаўся
Сэрца Ганны паланіць.
У два тыдні пахваліўся—
Ганна будзе дух раніць,
Будзе з ім шукаць спатканьня
І паступіцца усім,
І ўсе выпаўніць жаданьні—
Хоць у пекла пойдзе з ім.
  Зачалося ўсё з пустога,
Але скончылася так,
Што наш дока, зух і гога,
Сам уклюкаўся, бядак.
Жабраком хадзіў за ёю,
Ёю жыў і сьніў яе;
Ён ня ведае спакою,
Мысьль аб ёй жыць не дае.
  „Эх, дурніца-ж я, дурніца!
Вось дастукаўся чаго!“
А Ганулся-чараўніца
Пасьміхалася з яго.
  — Ці-ж ты хочаш маёй мукі?
Ці ня бачыш, як тужу?
Я на ўсё пайду: і рукі
На сябе я налажу!
І сябе са мной загубіш—
Да таго ты давядзеш,
Але той каго галубіш,
Не, ня прыдзе—ня прыйдзеш!..

IV

  У іскрах зьмярканьня
Ружовага зьзяньня
Дзянёк на спакой адплывае,
Дзянёк замірае,
Дзянёк спачывае
З усьмехам ясным каханьня.
І вочы Вэнэры
Праз цёмныя дзьверы
Зірнулі лагодна, прыветна,
І ноч незаметна,
Бы ўдоўка ўсясьветна,
У вэлюм адзелася шэры.
Выпоўзваюць мрокі
На тыя сутокі,
Дзе неба зьлілося з зямлёю;
Ідуць грамадою,
Трасуць барадою,
Бы страшаць дзянёк яснавокі.
А месяц двурогі
З далёкай дарогі
Спусьціў на зямлю свае ніці,
Блішчыць на ракіце,
І ціха па жыце
Туман прапаўзае бязногі.
Зямля занямела.
У лесе нясьмела
Ачнецца лісток на галіне,
І зьнічка ў глыбіне
Мільгне і загіне—
Пагасьне сьлядок яе белы.
І мрок і бліскаНьне,
Спакой і дрыжаньне
Зьліліся ў суладныя тоны.
У цемры зьніканьня
Ёсьць іскры сьвітаньня—
Разумнае волі законы.
  Чырвань захаду цямнела.
Над зямлёю мрок нясьмела
Калыхнуў сваім крылом.
Вол у полі скончыў дзела,
Шоў дамоў з гаспадаром.
У спакойных небясох
Зоры чуць-чуць мігацелі.
Бы застылі, занямелі
У мяккіх водблесках-агнёх
Тканкі хмарачак ружовых,
Лёгкіх, тонкіх, бы шаўкі,
І з вадзіцаю ў размовах
Спачывалі беражкі.
Косы чорныя маўкліва
Распусьціла ноч па сьвеце,
На лістку, на кожным квеце
Волас зьвіс яе жычліва.

Урад і соймавыя ападкі.

Пасьля роспуску Сойму і Сэнату, як ведама, астаецца прэзыдыум (г. зн. маршалкі і віцэ-маршалкі), якія павінны будуць перадаць справы старога Сойму—новаму. І тут-та з астаткамі толькі што распушчанага Сойму і Сэнату ўрад трохі „пажартаваў“, бо пазбавіў іх не толькі пасольскіх льготаў і прывілеяў, а нават зрабіў больш гэтага. Адабраўшы дармовы праезд па чугунках і г. д., урад нават адабраў ад прэзыдыуму Сойму—тэлефон. Маршалкі Сойму і Сэнату падалі пратэст дамагаючыся вярнуць ім тыя правы, якімі карысталіся ў часе існаваньня Сойму і Сэнату.

Праца польскага клеру.

У сувязі з выбарамі ў Сойм і Сэнат, польскія вышэйшыя духоўнікі (арцыбіскупы і біскупы) выдалі адозву да польскага народу. Польскі клер не гаворачы выразна за якую партыю павінны галасаваць Палякі-выбаршчыкі, агулам заклікае аддаць галасы за кандыдатаў з эндэцка-нацыяналістычнага рэакцыйнага лягеру.

Што дзеецца ў сьвеце?

XV зьезд камуністычнае партыі.

Ад 3 да 7 сьнежаня ў Маскве адбыўся кангрэс XV зьезду расейскай камуністычнае партыі.

Кангрэс прыняў вельмі вялікую рэзалюцыю, каторая ў галоўным зводзіцца да наступнага.

Міжнароднае палажэньне ў адносінах да СССР абастрылася, галоўным чынам таму, што буржуазныя дзяржавы страцілі для сваіх капіталаў такі вялікі рынак, як СССР. Буржуазныя дзяржавы знаходзяцца ў вельмі вострых адносінах да сваіх калёніяў, дзе ўзьнікаюць аружныя паўстаньні. Абастрыліся адносіны клясаў у капіталістычных краёх, дзе работніцкая кляса пераходзіць у контр-наступленьне. Буржуазныя краі маюць тэндэнцыю скарацідь тэрмін мірнае перадышкі і прыблізіць паласу імпэрыялістычных войнаў. У буржуазных дзяржавах расьце варожасьць да СССР, каторая стварае простую пагрозу імпэрыялістычнага нападу на СССР звонку. Зьезд пастанаўляе павялічыць абароннасьць краю і замацаваць і павялічыць гаспадарчыя рэзэрвы — з аднаго боку, і ўсіліць капіталістычную сувязь з другімі дзяржавамі — з другога.

Зьезд прызнае, што ня гледзячы на аграмадныя дасягненьні ў-ва ўнутранай палітыцы, роўня сялянскага гаспадарства вельмі нізкая. Зьезд вымагае прыняць усе сродкі для падняцьця сельскае гаспадаркі, абнізіць цэны на прамысловыя вытвары, зьніштожыць таварны голад, набраць рэзэрвы тавараў і валюты.

Зьезд адзначае, што апазыцыя парвала з ленінізмам і стала проціў дыктатуры пралетарыяту. Прымаючы пад увагу, што барацьба апазыцыі фактычна ёсьць антысавецкаю, зьезд абʼяўляе прыналежнасьць да троцкістскай апазыцыі нясумеснай з прыналежнасьцю да камуністычнае партыі.

Дзеля чаго?

Польская газэта „Dziennik Wileński“ ў № 274 падае дадзеныя аб чырвонай арміі Радавае Расеі. Згодна гэтых дадзеных, чырвоная армія мае вайскова вышколеных 1.200.000 чалавек і 106 розных ваенных караблёў.

Цікава, што гэтыя весткі зьявіліся якраз у часе польска-літоўскага канфлікту!...

10-годзьдзе незалежнасьці Фінляндыі.

6 сьнежаня Фінляндыя сьвяткавала 10 ўгодкі сваей незалежнасьці. Сталіца Фінляндыі, Гэльсінгфорс, была аздоблена нацыянальнымі сьцягамі.

Халера і чорная воспа ў Індыі.

Газэты пішуць, што ў індыйскай правінцыі Бэнгалю за апошнія часы пачала распаўсюджывацца пошасьць халеры. Сьмяротнасьць вялікая. У адной мясцовасьці вымерла ўся вёска з 270 чалавек. Лякарская дапамога не дасягае мэты, тым балей што да халеры прылучалася пошасьць чорнае воспы.

НАВІНЫ.

— Заснаваўся Беларускі Цэнтральны Абʼяднаны Выбарны Камітэт у складзе: Ярэміч, Багдановіч, Пазьняк, Рагуля, Сабалеўскі, Каруза, Стэповіч, Куніцкі, Голад.

У склад Камітэту ўвайшлі прадстаўнікі: Беларускага Сялянскага Саюзу, Беларускай Хрысьціянска-Дэмакратычнай Партыі, Беларускага Праваслаўна-Дэмакратычнага Абʼяднаньня і грамадзянства згуртаванага каля Віленскага Беларускага Нацыянальнага Камітэту і б. Беларускага Пасольскага Клюбу.

Камітэт месьціцца ў Вільні на Вострабрамскай вул. д. № 8, кв. 1. (Wilno, Ostrobramska 8—1).

— Пасяджаньне Цэнтральнага Ураду Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры і яго Віленскага аддзелу, адбылося ў чацьвер 8 г. сьнежня на якім абгаварваліся бягучыя справы, як праца Беларускага Народнага Тэатру, Юрыдычнай Сэкцыі і г. д.

— Праца Гуртка Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры ў Нарэўцы. У нядзелю 20 лістапада гуртком быў наладжаны спэктакль-вечарына. Адыграна драма „Страхі жыцьця“ і камэдыя „Пасланец“. Пʼесы былі адыграны вельмі добра. На прысутных пʼесы зрабілі прыемнае ўражаньне. Урад гуртка шчыра дзякуе аматарам-артыстам за культурную працу па разьвіцьцю нашага гаротнага сялянства.

— 6 г. сьнежня адбыўся сход Віленскага Беларускага Нацыянальнага Камітэту. Былі разгледжаны гэтакія справы: Адносіны Віл. Беларускага Нацыянальнага Камітэту да выбараў у Сойм і Сэнат, справа Беларусізацыі Віленскай Праваслаўнай Духоўнай Сэмінарыі, Пратэст проці пераследаваньня беларускай мовы ў касьцёлах.

Прынята рэзалюцыя, якая газора аб неабходнасьці, як найшырэйшага абʼяднаньня ўсіх беларускіх нацыянальных сілаў на выбары і ўступленьні ў агульны блёк нацыянальных меншасьцяў.

У справе беларусізацыі Духоўнай Сэмінарыі прыняты апрацаваны прэзыдыумам адзаведны мэмарыял, які будзе скіраваны да адносных улада́ў з дамаганьнем поўнае беларусізацыі для Сэмінарыі.

У справе пратэсту проці выкіданьня беларускае мовы з касьцёлу, даручана прэзыдыуму Камітэту запратэставаць належным парадкам.

— У Бел. Студ. Саюзе. У нядзелю 11-га сьнежня г. г. гр. Ад. Зянюк прачытае лекцыю на тэму: „Асадніцтва на Беларусі“. Пачатак а 6 гадз. веч.

Адначасна падаецца да агульнага ведама, што спэктакль ладжаны Беларускім Студэнскім Саюзам на 11 сьнежня г. г. з чыста тэхнічных прычынаў не адбудзецца.

— Беларуская прыватная школа ў Шаўлянах Браслаўскага павету, была і ёсьць сольлю ў воку ўва ўсіх тых, хто змагаецца з беларускім школьніцтвам. Але-ж доўгі час не маглі ніяк прычапіцца. Нарэшце-ж уздумалася ім стэрарызаваць вучыцельку Булыгу, а дзеля гэтага арыштавалі яе. Ведама, як усюды і заўсёды гэта робіцца — прычапілі антыдзяржаўную працу, а праца яе выяўлялася толькі ў тым, што яна вучыла беларускіх дзетак, у беларускай школе ў роднай мове.

Пратрымаўшы вучыцельку Булыгу і яе мужа нейкі час на Лукішках — іх звольнілі з пад арышту, а калі так, дык беларуская школа ў Шаўлянах утрымаецца і на далей.

Вучыцелька Булыга пасьля свайго звальненьня зашла ў Беларускі Нацыянальны Камітэт, які акурат меў паседжаньне. Белар. Нац. Камітэт прывітаў вучыцельку М. Булыгу, як шчырую змагарку і працаўніцу на ніве беларускага адраджэньня.

— У нядзелю 27 лістападу г.г. кіраўнікі баранавіцкага павятовага сойміку пазайздросьцілі Паўлюкевічу і зрабілі свой зьезд, але-ж яшчэ значна лепей. Зьезд самаўрадаў адбыўся ў памешканьні старосгва, які староста асабіста і прывітаў.

— Астаткі вайны. У вёсцы Укропонькі, Ашмянскага павету, пастух прынёс з поля знойдзеную гранату (бомбу). У прысутнасьці некалькіх суседзяў ён пачаў яе разьбіраць. Граната разарвалася — хата зусім разбурана і ўсе прысутныя ў ёй асталіся забітымі і цяжка паранеными.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газэту „Сялянскую Ніву“.

І было спакойна-ціха;
Толькі дзесь сава-начніца,
Бы якая чараўніца,
Выклікала людзям ліха.
Між кустоў лазы кудлатай
Бегла сьцежачка, віляся,
А па сьцежцы тэй плялася
Постаць нейча ў цьме зацятай.
Бы туляга, бы той злодзей,
Ідзе-сунецца фігура,
Азіраецца панура,
Каб ён хто не перашкодзіў.
Збоку сьцежкі чорным пасам
Бегла рэчачка лажком.
Хто-ж ідзе тут позным часам,
Выкрадаецца цішком,
Як начніца, ці начнік?
Гэта—зух наш, Дамянік.
Ён ідзе да варажэі,
Каб параду сэрцу даць,
Бо разьбіты ўсе надзеі
Сэрцам Ганны заўладаць.
Ён ідзе, а мрок гушчае,
Ноч становіцца чарней;
Песьню ў лозах зачынае
Над рачулкай салавей;
А ў трушчобе за рачулкай
Сьвішча жудасна пугач,
І нясецца рэха гулка,
Бы дзяціны сьмех і плач.
Сьцежка ў-лева забірае
Ды шыбуецца ўгару.
Каля цёмнага яру
Хатка туліцца старая.
У вакенцы ўроўнядзь з долам
Цьмяна сьвеціць начнічок,
Бы купальскі сьветлячок,
Блескам смутным, невясёлым.
У тэй хатцы заняпалай,
Трошкі водаль ад сяла,
Бабка-знахарка жыла

І жыла тым, што гадала.
Ідзе хлопец па-над ярам,
У яго адна дума:
Хай навучыць бабка чарам—
Іншых спосабаў няма.
Хлопец сохне ўвачавідкі
Ён нявполен над сабой...
У ваконца варажбіткі
Хлопец стукае рукой.
— Хто там?—Гэта я, бабуля.
— Хто такі ты?—Дамянік!
Я да вас, бабка Аршуля,—
Кажа ён—і дух унік.
Скрыпнуў засаў. Клямка двойчы
Тут закашляла ў дзьвярах.
— Ну, заходзь, заходзь, малойча—
І тым засавам—ра-рах!
За Аршуляю нясьмела
Ідзе ў хату Дамянік;
Цьмяна лямпачка курэла,
То скакаў агонь, то нік.
Густа пах стаяў ад зёлак
І дурманіў галаву;
Разлажыла на пяколак
Бабка розную траву,
І пучочкі ўсякіх кветак
Тут развешаны былі:
Бабцы подаць даў палетак,
Луг і лес на зямлі.
Хатка чысьценька прыбрана;
Сама бабка акуратна,
А як знахарка—вылатна
Так даўно аб ёй казана.
— Ну малойча, у чым справа?
З сэрцам, мусіць, нелады?
З ім дзяўчынка не ласкава?
Ну, што праўда, малады?

— Так, бабуся мая: пакахаў я
дзяўчыну
Пакахаў, як нікогда ніколі!
Праз яе я папаў у няволю,
Праз яе мне няма, бабка, долі.
І хацеў-бы я кінуць яе, ды ня
кіну...
Праз яе, праз яе, чарадзейку, я
гіну!
Дай-жа, дай-жа ты радачку мне
і збавеньне:
Я ня ведаю сну і спакою!
Каб яна так хадзіла за мною,
Як хадзіў і хаджу я за ёю.
Дай папомсьціцца мне за яе зьневажэньне!
Вырві з сэрца суздром насланое
насеньне!

— Ну, напэўна-ж ёсьць прычына,
Калі кіпць з цябе яна?
Ой, хлапчына-малайчына,
Справа штосьці тут цямна!
Вось пабачым!—бабка ўстала,
Вады конаўку ўзяла,
Пашаптала, паплявала,—
Страх на хлопца навяла.
— Я бяду
Наведу,
Я бяду
Адвяду
На лясы,
Верасы,
На бары,
Ампары,
На горы,
На моры,
На пусташ-аблогі,
На безьлюдзь-дарогі,
У пушчы,
У гушчы,
У чыстае поле,
У гіблыя ролі,
У нетры глухія,

У багны нямыя,
Ад сэрца, ад дому—
Ліхое ліхому.—
Марматала заклінаньне
Бабка ўпаўгалосьсе,
— Будзе, хлопча, табе здаяньне.—
Дамянік затросься.
— На, на воду паўглядайся...
Вочы ты цяпер заплюшч...
Што ні зцасца—не лякайся...
Стань, сьляпы, як дзень відушчы!—
Строга кажа варажбітка.
Зноў затросься Дамянік,
З плеч на зямлю спала сьвітка,
І прыліп яму язык.
— Тфу, ты, ліха! што са мною?
Што за чортава чмута!?
Хтось рукою касьцяною
Пастрашаў мяне з кута!
Бачыў—з лесу хтось дыбае,
І сьвятлела ў тым баку,
А яна, яго любая,
Чараўніца гэта злая,
Падае яму руку.
— Між табою і дзяўчынай
Хтось мілейшы ёй стаіць,
І цябе па тэй прычыне
Ёй ніяк не палюбіць.
Сьмерць іх толькі і разлучыць—
Так зьлюбіліся яны...
Не паможа, не навучыць
Знахар самы увіхны.
— Чмуціш ты і лжэш, старая:
Гвалтам я яе вазьму!
І пабачым, хто прайграе—
Трасца будзе ў бок яму!—

(Далей будзе.)

Весткі з Краю.

Цяжкая барацьба.

У сакавіку 1926 году было даказана ў надлясьніцтва Браслаўскага павету, аб самавольнай прадажы лесу ў 37 квартале гаёвым Гапаненкам. У выніку сьледзтва, ведзенага лясьнічым Астроўскім пасада гаёвага запрапанована Чапуленку, а Гапаненка быў звольнены. Тады Гапаненка ўзяўшы ў запас 200 злотых і 20 фунтаў мёду, паехаў у надлясьніцтва. Запас гэты аказаўся не дарэмным, бо даў належнае мейсца просьбе Гапаненкі. Надлясьнічы, абгаварыўшы справу з лясьніком Астроўскім вярнуў Гапаненку на старую пасаду гаёвага. Гапаненка ўзноў зажыў на славу, бо за лес браў да 300 злотых у месяц, дый за пашу скаціны ў лесе выганяў болей 1000 злотых у лета—і ўсе гэтыя грошы ішлі ў яго кішаню.

Здарылася, што камандантам новапастаўскага паліцэйскага пастарунку стаў нейкі Карловіч, чалавек ласы на хабары й чужую водку. З гэтым камандантам зблізіўся Гапаненка і пры яго дапамозе задумаў адамсьціць сваім даказчыкам, у першую-ж чаргу — Чапуленку. Думцы Гапаненкі спрыялі вонкавыя абставіны, тым болей што ў гэты час пачалі пашырацца гурткі Беларускае Сялянска-Работніцкае Грамады.

Гапаненка даказаў паліцыі быццам Чапуленка рабіў сабраньні „Грамады“. Сьледзтва, ведзянае паліцыяй па гэтаму доказу, выясьніла, што Чапуленка і не належаў да „Грамады“ і што доказ быў зроблены Гапаненкам па злосьці. Камэнданту-ж вельмі хацелася захапіці ў лапы Чапуленку. Сьледзтва ні дало ніякае прычэпкі. Тады паліцыя ўгаварыла Чапуленку прысьці ў паліцыю, быццам выясьніць справу фальшывага доказу. Калі Чапуленка зьявіўся ў паліцыі, дык камэндант Карловіч, выбегшы з свайго габінэту схваціў Чапуленку за горла і стаў яго душыць, б‘ючы нейкім жалезам. Чапуленка ад 3 udараў паваліўся на памост, страціўшы прытомнасьць, але камэндант прадаўжаў біць, пакуль не набегла болей паліцыянтаў... Калі Чапуленка прышоў у прытомнасьць, то аказаўся на дварэ і... ўбачыў каля сябе двух паліцыянтаў з вадою і нейкаю кашуляю. Паліцыянты прасілі каб ён выцяр кроў і ўзяў ад іх кашулю як казалі паліцыянты—падарак ад каманданта. Паліцыянты ўгаварывалі Чапуленку маўчаць і казалі што камандант мае белую гарачку.

Вышаўшы з пастарунку Чапуленка пашоў да дохтара Валенскага ўзяць пасьведчаньне аб пабоях, але дохтар прагнаў яго, кажучы што пасьведчаньняў у ночы ён ня выдае. Гэта было 11 верасьня 1926 году.

На заўтра 12 верасьня Чапуленка ўзноў пашоў да дохтара і, дзякуючы таму, што ў гэты час у дохтара былі 2 сялянаў з Гэрманавічаўскае воласьці, дохтар Валенскі прыняў яго. У канчатку дохтар ўзяўшы ўперад 4 злоты выдаў пасьведчаньне, але ўсё-ж такі ўсіх ранаў і знакаў ад пабояў ня ўпісаў.

Камандант Карловіч, даведаўшыся, аб гэтым, пачаў напрашываць жыдоў, у сьведкі проці Чапуленкі, абяцаўшы ім пазволіць таргаваць бяз патэнтаў, прадаваць водку, важыць на стары расейскі абазьмен і г. д.

У кастрычніку 1926 году Чапуленка заявуляў у пастарунку паліцыі аб новых растратах у лесе гаёвым Гапаненкам, але камандант вылаяўшы Чапуленку, прыгразіў Лукішкамі і ня прыняў пад увагу яго заявы. У канчатку камандант сказаў, што калі яшчэ раз прыдзе Чапуленка заяўляць—дык ужо ня выйдзе жывым з яго рук.

Апроч гэтага камандант зрабіў на Чапуленку пратакол, быццам ён у маі 1926 годзе пісаў нейкую „антыпанствовую“ запіску, але на судзе выясьнілася, што гэтая запіска была напісана ня ў 1926, а ў 1923 г. яшчэ пры каманданце Пшыхоцкім. Ня гледзячы на тое, што на судзе фальшыва прысягнулі і Гапаненка і паліцыянт Бялеўскі — суд Чапуленку апраўдаў 27 чэрвеня 1927 г.

Камандант бачучы, што Чапуленка выходзіць з суда невінаватым, пачаў пагражаць што заб‘е Чапуленку. Чапуленка падаў у суд, паставіўшы сьведкаю гаёвага Дудзінскага, які чуў пагрозы каманданта, за некулькі дзён да суда Дудзінскі прасіў у Чапуленкі пазычыць яму 600 злотых, але атрымаў адказ. На судзе Дудзінскі зрокся таго, што гаварыў уперад. А пасьля суду дык і сам пачаў пагражаць Чапуленку.

Камэндант Карловіч не супакоіўся. 2 кастрычніка 1927 годзе падгаварыў аднаго з бандытаў шайкі Дудзінскага зрабіў напад на Чапуленку, прывясьці яго ў пастарунак. Аб гэтым нападзе Чапуленка даведаўся і ўцёк з хаты ў суседнюю вёску. „Напад“ быў дакананы— але бяз выніку. Тады паліцыянты пусьцілі чуткі быццам да каманданта прышоў загад ад пракурора з Вільні даставіць Чапуленку скаванага ў Вільню, але каб яго ўзяць і скаваць, ня ў дзень, а ў ночы.

Пацярпеў Чапуленка але-ж дапяў свайго выжыў растратчыка лесу. Сьведка.

Гаспадарскі аддзел.

Гутарка пра гадоўлю курэй.

(Канчатак).

Калі мы жадаем атрымліваць ад сваіх курэй карысьць, перш за ўсё трэба паклапаціцца аб курніку, дзе-б курыца магла знайсьці месца схавацца як зімой ад холаду, так і летам ад дрэннай пагоды. Добры курнік мае валікую вагу пры гадоўлі курэй. Можа кожны гаспадар набыць ці загадаваць вялікай вартасьці пароду курэй, але, калі іх зьмесьцім у паганым, сырым і халодным курніку, дык куры мусяць нудзець, хварэць, ня кажучы аб тым, што пры гэтых умовах іх гадаваньня нельга спадзявацца добрай нёскасьці. Птушка меншай гаспадарскай вартасьці, будучы пераведзена ў добры курнік, хутка прыймае лепшы пагляд і павялічвае прадукцыйнасьць.

Матэр‘ял для курніка можа быць розны; гэта залежыць ад таго, што лягчэй дастаць у гаспадарцы. Там, дзе ёсьць лясны матэрыял, можна будаваць курнік з дрэва. З палянай і сырой цэглы таксама будуюць курнік. У ваколіцы, дзе маецца шмат торфу, можна збудаваць курнік з цэглы торфу.

З якога-бы матэр’ялу мы не паставілі курнік, ён мусіць мець адпаведную таўшчыню сьценак, каб зімой там было цёпла, а летам прыемна-халодна. Апроч гэтага курнік мусіць быць сухі, чысты і сьветлы. Курнікі можна ставіць асобна або прыбудаваць да іншых гаспадарскіх будынкаў. Можна і звычайны будынак перарабіць на курнік.

Курнік павінен стаяць дзьвярмі і вокнамі на паўдзён. Вышыня курніка мусіць быць такой, каб дарослы чалавек мог свабодна ў ім працаваць.

Часта будуюць курнік двухпавярховы. У ніжэйшай паверхні могуць начаваць гусі і вуткі. Сьцены курніка павінны быць гладкія, выстраганыя. У гладкіх сьценах не распладжаюцца клятчакі. У курніку трэба палажыць падлогу з дошчак, бітай гліны ці цэмэнту.

Кожная жывёла, якую чалавек гадуе ў сваёй гаспадарцы мусіць прынасіць яму зыск. Усё, што не дае карысьці, трэба ўсоўваць з гаспадаркі.

Каб ведаць, якія куры найлепш нясуцца, трэба завесьці кантроль нёскасьці. Кантроль гэты адбываецца найлепш пры **аўтаматычных гнёздах** або **саматрасках.** Ёсьць гэта скрынка з дошчак. Найважнейшай рэччу бывае тут дошчачка, якая прымацавана на двух цьвякох. Як курыца жадае ўвасьці ў гняздо, дошчачка адхіляецца ў сярэдзіну гнязда, а потым зачыняецца і курыца ня можа выйсьці сама назад.

У заграанічных гаспадарках кожнае яйко важаць. Адна курка можа зьнясьці 150 яек па 60 грамаў, ці ўсе разам будуць важыць 9 кіляў. Другая-ж курка зьнясе 150 яек па 80 грамаў, дасьць яек вагай 12 кіляў. Як відаць, другая курка мае лепшую сельска-гаспадарчую вартасьць і на расплод трэба браць толькі яйкі з большаю вагаю.

Каб ведаць, колькі кожная курыца зьнясла яек, трэба вясьці запіс.

Табліцу кантролю нёскасьці курэй можа завясьці кожны гаспадар па наступнай хворме:

М-ц красавік 1928 г.

№№	Назоў куркі	Дні месяца					Агулам
		1	2	3	4	...	
1	Чорная . .	1	—	1	1		
2	Белая. . .	—	—	1	1		
3	Жоўтая . .	1	1	—	—		
4	Чубатая . .	1	—	—	1		
5	Зелеватая .	—	1	—	1		
6	Чырвоная .	1	1	—	1		

СЯЛЯНЕ! Прысылайце падпіску, падахвочвайце другіх прысылаць грошы і пашырайце „Сялянскую Ніву!“

Рэдактар і выдавец А. Герасімчук. Беларуская Друкарня ім. Ф. Скарыны, Вільня—Людвісарская 1.